

Ольга Троценко

Прикарпатський національний

університет ім. В. Стефаника

м. Івано-Франківськ

Виховний потенціал інтерактивних методів навчання іноземної мови в початковій школі

Визнання на державному рівні доцільності запровадження іноземної мови у початковій школі змушує замислитись над виховним впливом вивчення цього предмета. Адже відповідно до сучасних тенденцій педагогічних досліджень початкова школа покликана зберігати атмосферу дитинства і цілеспрямовано створювати необхідні умови для формування фізично здорової, освіченої та вихованої дитини [8, с.52]. Проте старі методи навчання не можуть забезпечити виконання цих завдань, адже оновлене суспільство потребує нових методів навчання, які би враховували особливості сучасного покоління молодших школярів.

Згідно навчальної програми для загальноосвітніх навчальних закладів (12-річна школа) у початковій школі важливо зацікавити учнів у

вивченні іноземної мови, викликати в них позитивне ставлення до предмета, вмотивувати необхідність і значущість володіння іноземною мовою як засобом міжкультурного спілкування. Іноземна мова має виховувати комунікативні потреби у пізнанні інших країн і народів, у пошуку друзів не тільки для спілкування, але й для розв'язання певних проблем власної життєдіяльності. Учні вчаться виконувати нескладні творчі вправи і завдання, спрямовані на розвиток креативного мислення, у них формуються вміння переносити засвоєний матеріал в інші ситуації спілкування, давати оцінку певним явищам і діям [4, с.3]. Тож вивчення іноземної мови виступає вагомим виховним фактором у системі початкової освіти, оскільки вирішує завдання морального, культурно-естетичного, полікультурного та розумового виховання.

Вивчення та аналіз психолого-педагогічної, теоретико-методичної літератури, досвіду вітчизняних науковців свідчить про посилення інтересу до вивчення іноземної мови у початковій школі. Зокрема проведено дослідження за такими напрямками: педагогічні умови ефективного навчання іноземної мови на початковому етапі (Гергель А.Ф.); дидактичні умови формування загальнопізнавальних умінь і навичок у молодших

школярів (на матеріалі вивчення англійської мови)- Арделян О.В., та ін.

Серед публікацій з досліджуваної нами проблеми частина праць присвячена психологічним основам навчання іноземної мови у початковій школі, інша – змісту соціокультурного аспекту, деякі науковці розглядають загальноосвітню функцію іноземної мови в початковій школі, проте особливу увагу потрібно звернути на виховний потенціал цього навчального предмета, адже виховання є чи не найважливішим чинником розвитку особистості. Тому метою нашого дослідження є характеристика виховного впливу вивчення іноземної мови у початковій школі. Завданням наукового пошуку є здійснення аналізу впливу інтерактивних методів навчання іноземної мови в початковій школі на моральне, культурно-естетичне, полікультурне та розумове виховання учнів.

Перш за все у публікаціях іноземних авторів часто зустрічається слово “позитивний”- позитивна атмосфера, позитивна реакція вчителя, позитивне ставлення учня до навчання. Стає зрозумілим, що те , що нав’язується, ніколи не буде вивчено. Важливо зробити так, щоб учень з раннього віку виявляв бажання дізнатись щось нове [3, с.1]. Саме тут у пригоді можуть стати інтерактивні засоби навчання, які передбачають

дещо іншу роль вчителя в навчальному процесі. Учитель виступає співбесідником, радником, співучасником навчальної діяльності. Крім цього, заучування правил, виконання вправ не дають бажаного результату.

Учень набагато більше дізнається і навчиться приймати свої знання, якщо урок пройде у формі гри, подорожі або бесіди. Це пояснюється тим, що перевагою молодших школярів є великі можливості довготривалої пам'яті. Так, спостереження показують: за умови стимулювання властивої для цього віку ігрової або пізнавальної мотивації діти досить легко й міцно запам'ятовують не тільки окремі слова або словосполучення, але й кліше, фрази, віршики, римівки [5, с.35].

Таким чином інтерактивні методи сприяють процесу розумового виховання, оскільки вивчаючи іноземну мову учні не просто отримують інформацію, а вчать її аналізувати, порівнювати та робити власні висновки. Адже навчання іноземної мови допомагає дітям оволодівати новими засобами оформлення думок, замислюватись над особливостями рідної мови, над особливостями будови нової мови (фонетичної, лексичної, граматичної), над своєрідністю її правопису. Ознайомлюючись з іншою системою понять, у дітей виникає можливість “ усвідомлювати своє мислення”; у

них формується і розширюється філологічний кругозір, удосконалюються розумові здібності. Учні дізнаються про ті граматичні явища, які відсутні в рідній мові. Послідовна систематизація лексико-граматичного матеріалу заохочує дітей до інтенсивної розумової діяльності. Вона стимулює активне здійснення операцій аналізу, синтезу, зіставлення, умовиводу і тим самим сприяє ранньому формуванню логічного мислення [4,с.34].

Вивчення будь-якої іноземної мови неможливе без ознайомлення із культурою носіїв цієї мови, адже без цих знань неможливо здійснювати безпосереднє та опосередковане спілкування із представниками іншомовної культури. Тому в даному випадку можна говорити про вплив вивчення іноземної мови на міжкультурне виховання молодших школярів, адже здатність взаємодіяти в рамках певної іншомовної культури вимагає знання мовленнєвого етикету, загальноприйнятих правил спілкування.

Великі можливості має також зв'язок іноземної мови як навчального предмету з життям, тобто із світом молодшого школяра. Адже можна поєднувати англomовну діяльність з іншими видами практичної діяльності: руховою, музичною, ігровою. Можливими домашніми завданнями можуть бути: "Проведи з членами своєї сім'ї аеробіку англійською мовою", "Розучи

з батьками англійську пісеньку або вірш”, та ін. Подібні завдання імпонують батькам закладеною в них можливістю бути асистентом учителя і водночас помічником, другом своєї дитини, а інколи - її учнем, бо не всі батьки володіють англійською мовою або вивчали її раніше [6, с.16]. Такий вид діяльності сприяє зміцненню зв'язків між школою і сім'єю.

Слід також зазначити, що вивчення іноземної мови має також значний вплив на моральне та культурно-естетичне виховання молодших школярів. Адже формуючись як особистість у процесі засвоєння особливостей певної іноземної мови, молодший школяр з розумінням сприймає інформацію про те, що потрібно бути толерантним та уважним по відношенню до співрозмовника, учень дізнається про жести та міміку, які можуть супроводжувати привітання. Наприклад, вітаючись із носієм англійської мови, привітання Ні або Hello може підсилюватись жестом піднятої руки долонею від себе.

Найбільш сприятливі умови для виховання культури спілкування складаються під час навчання діалогічного мовлення. Виховні можливості процесу навчання діалогічного мовлення зумовлені, передусім, функціональною спрямованістю діалогу. Так, наприклад, ведення діалогу етикетного характеру допомагає засвоїти формули мовленнєвого етикету, необхідні для

ситуативної реалізації функцій спілкування: знайомство, звертання, представлення, привітання, ввічливого прохання, подяки, тощо. Тим самим виховується культура англомовного спілкування на елементарному між культурному рівні і створюються сприятливі умови для формування у дитини загальних рис вихованої людини: чесності, тактовності, привітності, поваги до старших, тощо [8, с.52].

Молодші школярі через іншомовні підручники знайомляться із звичками, інтересами англомовних ровесників. Діти дізнаються про книжки, фільми, казки, які читають в іншій країні, про ігри, звичаї. Тим самим молодший школяр робить висновки щодо власних звичок та інтересів, він порівнює, аналізує своє коло спілкування з іншомовним. Таким чином у молодшого школяра закладається основа гармонізації і гуманізації людських стосунків, основи позитивного ставлення до народу-носія.

Та для того, щоб досягти усіх поставлених цілей щодо виховних можливостей вивчення іноземної мови у початковій школі, раннє шкільне навчання побудоване на засадах цілісного підходу, спрямованого на активізацію усіх каналів прийому інформації (аудитивного, візуального, кінетичного), передбачає достатню рухливість учнів на уроці [7, с.45].

Слід урахувати також той фактор, що чим цікавіші ігрові дії, котрі вчитель використовує на уроках, тим ефективніше учні запам'ятовують, узагальнюють та систематизують отримані знання. Інтерактивні методи дозволяють вирішувати різні навчальні завдання. Одні види діяльності допомагають формувати в учнів навички самоконтролю та контролю взагалі, інші- дають можливість диференційовано здійснювати підхід до навчання, якщо враховувати рівень знань учнів [2,с.4]. Існують різні шляхи організації робочих груп у класі, вчитель може запропонувати парну роботу, групову, індивідуальну.

Особливу увагу науковці звертають на проектну роботу. Такого виду діяльності, який би інтегрував усі чотири види мовленнєвих навичок ще й граматику у смисловому контексті у вітчизняній методиці ще не було. Мотивація дуже висока завдяки тому, що учні можуть зробити власний вибір, залучити до проекту свої інтереси та досвід. Спектр тем проектних робіт може бути дуже широкий і зацікавити будь – якого учня. Так як учні самі обирають тему, то і відповідальність за її розкриття відчують значно більшу. Деякі зарубіжні методики пропонують запроваджувати диктанти – розмальовки або контроль аудіювання у вигляді зображення на папері. Така діяльність розвиває творче мислення. Ще однією прогресивною технологією, яка також є хорошою

мотивацією у вивченні мови є розповідання історій (storytelling). Розвиток навичок аудіювання та говоріння в такому випадку відбувається ніби мимовільно, бо вся увага учня прикута до захоплюючого змісту [3, с.2].

Таким чином, слід відмітити, що вивчення іноземної мови в початковій школі є дуже важливим чинником, який впливає на моральне, культурно – естетичне, полікультурне, та розумове виховання учнів молодшої школи.

Список використаних джерел та літератури

1. Коломінова О.О. Освіта учнів початкової школи засобами англійської мови// Іноземні мови. -2002.-№2.-С.34-37.
2. Крылова О. Слово к учителю//<http://nukus1.connect.uz/ok>
3. Мосійчук Л. Вчитися з радістю – засоби мотивації молодших школярів у вивченні іноземної мови// visnyk.iatp.org.ua/visnyk/cat_article;514/
4. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (12-річна школа). Іноземна мова. 5 клас.- Міністерство освіти і

науки України, -2004р.//http://uintei.kiev.ua/education/average/new_pr/for.doc.

5. Роман С.В., Коло мінова О.О. Психологічні основи навчання іноземної мови у початковій школі// Іноземні мови.-2004.-№1.-С.35-38.
6. Роман С.В. Концепція навчання іноземної мови// Початкова школа.-1996.-№2.-С.16-18.
7. Роман С.В. Структура і зміст уроку іноземної мови у початковій школі// Іноземні мови.-2004.-№2.-С.44-49.
8. Роман С.В., Коломінова О.О. Виховний потенціал предмета “ Англійська мова” у початковій школі// Іноземні мови.- 2002.-№4.- С.52.